

Obsah

ÚVOD.....	7
1 ZVUKOVÁ SLOŽKA A JEJÍ TVŮRCI.....	10
Pojmy zvuková dramaturgie, zvuková skladba, sound design / Účast jednotlivých filmových profesí na tvorbě zvukové složky / Zvukařské odbornosti, charakteristika práce filmového mistra zvuku / OAZA – právní záštita – autorský statut tvorby mistra zvuku / Studijní obor zvuková tvorba FAMU	
2 DRUHY ZVUKU V AUDIOVIZUÁLNÍM DÍLE.....	17
2.1 Základní druhy zvuku	17
Mluvené slovo, hudba, ruch – jejich charakteristika, materiál, kombinace, přechodové typy	
2.2 Druhy mluveného slova	19
Dialog, monolog, vnitřní monolog, komentář osobního a neosobního typu, výpověď, imaginární hlas, personifikační řeč, sbory / Obsahová a výrazová stránka mluvního projevu / Imitovaná řeč / Projev připravený a improvizovaný / Kultura mluvního projevu, prohrěšky	
2.3 Druhy filmové hudby	24
Hudba původní a převzatá, komponovaná a improvizovaná, archivní a nahrávaná, autentická hudba prostředí, hudba reálná a průvodní	
2.4 Druhy ruchů (sound effects)	26
Ruchy přirozené a uměle vytvářené, reálné a stylizované, jednoznačné a víceznačné, synchronní, postsynchronní, asynchronní a archivní / Imaginární zvuk	
3 POSTAVENÍ ZVUKU VŮČI OBRAZU	29
Postavení reálné (diegetické), průvodní (nediegetické) a v záměrném rozporu s obrazem (kontrapunktické) / Zdroj zvuku v obraze a mimo obraz / Vliv kvality zvuku, nežádoucí rozpor zvuku s jeho zdrojem / Zvuková perspektiva / Abstraktní zvuky / Uplatnění audiovizuálního kontrapunktu	
4 KONCEPCE ZVUKOVÉ SKLADBY AUDIOVIZUÁLNÍHO DÍLA	37
Koncepce zvukové skladby / Forma zvukové kompozice / Volba zvukových prostředků, typy zvukové skladby / Volba technologie záznamu obrazu a zvuku / Přednosti a nedostatky synchronu a postsynchronu / Příprava, realizace, dokončování	

5	FORMOTVORNÁ ÚLOHA ZVUKU	41
	Formotvorná síla zvukové složky, rozměr a proporce zvukových ploch / Přemíra hudby / Princip jednoty a kontrastu, opakování, repetice, repríza, leitmotiv, variační obměny zvukového motivu	
6	ZVUKOVÁ ATMOSFÉRA (AMBIENCE, SOUNDSCAPE)	48
	Pojem zvuková atmosféra / Akustický materiál / Úlohy zvukové atmosféry / Zvukové pozadí u kontaktu a postsynchronu / Velikost zvukových záběrů / Zvuková atmosféra přirozená a komponovaná	
7	FILMOVÉ TICHŮ	53
	Charakteristika pojmu / Zprostředkovanost a relativita filmového ticha / Hledisko akustické a zvukově dramaturgické / Reálná funkce, záměrný rozpor s obrazem / Ticho technické, ticho dramaticky účinné / Trvání filmového ticha / Akustická a dramatická příprava filmového ticha / Filmové ticho prosté a stylizované, „zvuky ticha“	
8	HIERARCHIE VÝRAZOVÝCH PROSTŘEDKŮ – ZVUKOVÉ PLÁNY	58
	Kapacita vnímání / Poměry obsahu složek audiovizuálního díla / Hierarchie výrazových prostředků, zvukové plány / Vnímání přímé a zprostředkované	
9	HUDEBNÍ DRAMATURGIE	64
	Soulad hudby s obrazem, zaměření k obsahu snímku	
9.1	Vazba obrazu a hudby	65
	Vazba přímá a nepřímá, volná (vnitřní) a těsná (vnější), synchronnost detailů hudby a obrazu, vazba rytmem	
9.2	Filmová hudba původní	69
	Původní (originální) hudba, postsynchron a playback / Práce skladatele filmové hudby, profesní nároky	
9.3	Práce s archivní hudbou	71
	Archivní hudba, její výhody a nevýhody / Autorskoprávní ochrana / Komponenty hudby / Výrazový obsah, styl, žánr / Klasifikace hudby dle charakteru / Instrumentální obsazení / Tempo / Funkce filmové hudby / Myšlenková hloubka a kulturní hodnota skladby / Obecně známá hudba / Úpravy hudebních skladeb / Programní hudba	
9.4	Obrazové ztvárnění autonomní hudby	79
	Zásadní problémy vizualizace hudby, hudba populární a vážná, nesourodost významů u hudby a obrazu, klasický a abstraktní typ hudby, televizní záznam koncertu	

9.5	Charakter a účin zvukového materiálu hudby	83
	Elementární zvukové prostředky, jejich výrazový potenciál a charakteristika / Synestezie	
9.6	Forma hudby	85
	Pojem forma / Tektonika, formový typ skladby / Forma ve filmové hudbě / Improvizace, aleatorika / Uplatnění obecných stavebných principů	
9.7	Hudba a mluvené slovo	87
	Vhodný charakter hudby pod mluvené slovo / Kombinace komentáře, výpovědi a dialogu s hudbou	
9.8	Vokální hudba	90
	Druhy spojení slova s hudbou / Melodram, sprechgesang, recitativ, zpívané slovo, deklamační styl zpěvu, scat, umělá řeč, zpěv na vokál / Vokální hudba v audiovizuálním díle, inscenovaná píseň, píseň jako součást filmu / Kombinace mluveného a zpívaného slova	
10	RUCHOVÁ DRAMATURGIE	93
10.1	Funkční uplatnění ruchů	93
	Základní postavení ruchu / Syntetický způsob skladby ruchové plochy / Uplatnění ruchu, dramatická funkce, stylizovaný ruch, „oprava přírody“, groteskní účin / „Hudební ruchy“ a hudební zvukomalba / Ruch jako nositel děje / Obrazové záběry zdrojů výrazného hluku	
10.2	Kritéria kvality ruchu	97
	Čistota, věrnost podání, typická podoba, srozumitelnost, informativní obsah, estetičnost ztvárnění	
10.3	Tvorba postsynchronních ruchů	100
10.4	Archivní ruchy	101
10.5	Kombinace ruchu a hudby	101
11	MÍRA STYLIZACE	105
	Pojem stylizace / Stylizace přeměnou a záměnou zvuku / Problém míry stylizace ve vztahu obraz–hudba, obraz–ruch, obraz–mluvené slovo	
12	ZPRACOVÁNÍ ZVUKOVÉHO ZÁZNAMU	110
	Úprava hlasitosti, tónu, prostorovosti, dozvuk, ozvěna, simulátory prostoru / Změna rychlosti běhu	
12.1	Střih hudby	115
	Střihové úpravy archivní hudby / Hledisko akustické, hledisko hudební logiky / Hudební smyčka / Umělý začátek a konec / Hudební tečka a čárka	

13 ZVUKOVÉ PŘECHODY	121
Požadavek vyrovnanosti a plynulosti, mechanický střih zvuku podle obrazu, výběr zvuků / Zvukové přechody: způsob technického provedení a hledisko dramaturgické	
13.1 Přechod střihem	123
Ostrý střih, zvuky akusticky rovnocenné a nerovnocenné, přechod vzestupný a sestupný, střih u spojitého a nespojitého ruchu / Klamný závěr / Střih s přesahem	
13.2 Prolínání	126
Zvuky akusticky rovnocenné a nerovnocenné, spojitý a nespojitý zvuk, přechod sestupný a vzestupný, krytí přechodu / Hudební prolínačka formově připravená / Hudebně neutrální zvuk / Předsazení a přesah	
13.3 Zvukový můstek	130
Společný zvukový prvek, tektonická funkce, významové přehodnocení zvuku	
14 MIXÁŽ	132
Finální mixáž, historická a soudobá mixážní technologie / STEM mixáž / Míchání pro kina a pro televizi	
ZÁVĚR	135
Závěrečné výrobní operace, podíl techniky na výsledném tvůrčím produktu / Uplatnění 3D-zvukové technologie	
DŮLEŽITÉ POJMY	137
Technologie	137
Akustika	143
Komponenty hudby	145
Prostředky dramatické tvorby	147
<i>Stavebné principy</i>	147
<i>Čas jako dramatický prvek</i>	149
DOPORUČENÁ LITERATURA	150
SUMMARY	153